

er imidlertid kun blevet anvendt i ringe omfang og til dels på betingelse af, at det fornødne mandskab ikke har været til stede.

I stk. 3 foreslås nu, at socialministeren efter forhandling med direktøren for arbejdstilsynet, arbejdsrådet og den pågældende arbejdsgiver- og arbejderorganisation kan meddele tilladelse til afvigelse fra bestemmelserne i stk. 2, såfremt det viser sig ugørligt for enkelte virksomheder at få det fornødne antal arbejdere. Det samme gælder, hvor der ved overenskomst mellem arbejdsgivere og arbejdere er vedtaget regler om den daglige bruttoarbejdstid, som afviger fra bestemmelserne i stk. 2, men skønnes at være lige så gunstige for arbejderne.

Til stk. 4. Bestemmelsen svarer til den anden dispensationsbeføjelse i døgndriftsloven, fabriklovens § 24, stk. 4, dog er den nu begrænset til forhold, der ikke varer udover 1 måned i 1 kalenderår, således at der herudover kun kan dispenseres, hvis dette kan ske efter en af de øvrige bestemmelser i § 35.

Bestemmelsen om, at de af socialministeren i medfør af fabriklovens § 24, stk. 3, givne dispensationer skal kundgøres i lovtidende, er ikke opretholdt.

Til stk. 5. Ved bagerilovens § 6, blev brødfabrikker, som arbejder kontinuerligt med 3 holds drift, undtaget fra det samtidig indførte forbud mod natarbejde, for så vidt angår fabrikation af rugbrød, og der blev ved paragraffens stk. 2 fastsat visse regler vedrørende arbejdslovens adgang til at arbejde om natten. Denne særstilling begrundedes med, at befolkningens behov for rugbrød kun kunne tilfredsstilles, når rugbrødsfabrikkerne kunne arbejde også om natten.

Spørgsmålet om afskaffelse af natarbejdet i rugbrødsfabrikkerne blev i 1947 rejst af Dansk Bageri- og Konditoriarbejderforbund overfor repræsentanter for brødfabrikkerne. Under hensyn til den siden 1920 skete udvikling af forholdene gav disse sidstnævnte tilsagn om at ville se med sympati på afskaffelsen af natarbejdet i fabrikkerne, når forholdene tillod det. Ved nogle af direktøren for arbejds- og fabrik-tilsynet efter parternes begæring ledede forhandlinger blev det af repræsentanterne for forbundet iremhævet, at der fra svendenes side var et stærkt krav fremme om at få afskaffet natarbejdet i brødfabrikkerne, der, såfremt dette ikke skete, sandsynligvis ville få vanskeligt ved at skaffe sig den fornødne arbejdskraft. Forbundet mente, at det måtte anses for muligt for fabrikkerne at undgå natarbejdet, men erklærede sig dog

villigt, til at gå med til, at der sker udbagning til kl. 22 i et vist omfang, og var iøvrigt indforstået med, at der dispenseres fra natarbejdsforbudet ved højtiderne m. v.

Repræsentanterne for brødfabrikkerne måtte som vilkår for at gå med til afskaffelse af natarbejdet kræve, at der blev indrømmet en vis overgangstid af hensyn til anskaffelse af forskellige tekniske hjælpemidler som ovne og maskiner og af hensyn til visse nybygninger eller ombygninger, at der i et vist omfang blev givet adgang til forarbejde før normal arbejdstids påbegyndelse, særlig til opfyring af ovenene, og at der kunne finde en vis overlappning sted mellem holdene, således at de nuværende skiftetider ikke længere anvendtes.

Det fremhævedes videre fra fabrikkerens side, at det var nødvendigt for dem 1) at have en vis overskudskapacitet, idet man altid måtte regne med, at der kunne opstå uheld, eller at ovne kunne være under reparation, 2) at ordningen begyndte samtidig for alle fabrikker, idet enkelte fabrikker ellers ville stå bedre i konkurrencen end andre, 3) at skaffe mere vagtmandskab til bevogtning om natten, når der ikke på dette tidspunkt var mandskab i arbejde på fabrikkerne, 4) at der måtte ske forhandling med Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund, såfremt det blev nødvendigt, at dampkedlerne skulle holdes i gang om natten, og 5) at der blev skaffet større oplagspladser, idet de 16 timers produktion måtte oplagres i højere grad end den nuværende produktion.

Forhandlingerne i udvalget afsluttedes med, at der mellem parterne blev indgået en overenskomst af 9. april 1948, hvorefter natarbejdet på rugbrødsfabrikkerne skal afskaffes hurtigst muligt og senest 1. oktober 1950, overfor hvilken dato der dog er taget visse forbehold.

Overenskomsten er indgået mellem A/S Københavns Brødfabrikker, KøbenhavnsBagerlaug, A/S Arbejdernes Fællesbageri og A/S Arbejdernes Aktiebageri, Odense, på den ene side og Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund på den anden side. Ved overenskomsten drages et så stort område ind under bestemmelserne, at det må anses for rimeligt, at der i loven indeholdes et forbud mod døgndrift for faget som helhed. I stk. 5 udtales det derfor at det ikke er tilladt at udføre døgndriftsarbejde i brødfabrikker, brød- og kagebagerier samt i virksomheder, der fabrikerer knækbrød, skibsbrød og biscuit, bortset fra de tilfælde, der nævnes i § 32, stk. 2, pkt. 7, og fra de særlige tilfælde i § 33.